

RADU MAZILESCU - RECUPERAREA CREANTELOR, SOMATIA DE PLATA

Fie ca suntem constienti sau nu de acest fapt, intrarea in raporturi juridice obligationale reprezinta un eveniment cotidian pentru fiecare dintre noi ; de la achizitionarea unei sticle de apa minerala de la ghereta, pana la comanda urmata de livrarea de diverse marfuri sau produse de catre persoane juridice aflate in exercitiul activitatilor lor comerciale curente.

Toate acestea reprezinta, din perspectiva legala, acte juridice care dau nastere la drepturi si obligatii. Partile raportului juridic obligational sunt creditorul si debitorul, iar obligatiile, garantate sau nu, afectate de termene sau sub conditii, consta in a da, a face sau a nu face ceva, putand fi, dupa caz, perfecte – care sunt insotite de concursul fortei coercitive a statului – sau imperfecte, lipsite de privilegiul amintit.

Daca in actualul context economic lovit de recesiune, calitatea de debitor, devenita tot mai uzuala, pare si cea mai comoda, calitatea de creditor al unei obligatii nerespectate de bunavoie comporta ceva mai multe batai de cap si un plus de diligenta in vederea obtinerii executarii acesteia. Neglijarea unor asemenea creante, atat in faza nasterii lor, cat si in cea a urmaririi realizarii lor, prin ignoranta, atitudinea pasiva, prin lipsa de interes din partea creditorului, poate conduce la situatii neplacute in care, recuperarea creantelor de la debitor, sa fie puternic ingreunata sau chiar imposibila, in absenta bunavointei acestuia. De pilda, lipsa de diligenta din partea creditorului de a-si croi, inca din momentul intrarii in relatii contractuale cu viitorul debitor, instrumente probatoare ale raporturilor juridice dintre parti, si implicit ale drepturilor sale, ori neurmarirea in termenul legal a creantelor neexecutate de bunavoie de catre debitor, pot afecta uneori iremediabil dreptul material care tinde la valorificarea dreptului sau subiectiv, prin interventia prescriptiei extinctive. Cu alte cuvinte, o vorba din popor, mori cu dreptatea in mana. Si pe buna dreptate.

Probabil cea mai des intalnita obligatie din sfera relatiilor comerciale si nu numai, este obligatia de plata a unei sume de bani. Legea romana pune la indemana creditorilor unor asemenea obligatii cateva mijloace procedurale speciale de valorificare a creantelor fata de debitorii lor, dintre care as aminti, pe langa procedura de drept comun, a cererii de chemare in judecata clasice : procedura somatiei de plata prevazuta de O.G. nr. 5/2001; procedura prevazuta de O.U.G. nr. 119/2007 privind masurile pentru combaterea intarzierii executarii obligatiilor de plata rezultate din contracte comerciale; procedura insolventei prevazuta de Legea nr. 85/2006; executarea silita directa (a garantiilor constituite de debitori).

Procedura somatiei de plata presupune existenta unor obligatii de plata a unor sume de bani, rezultate dintr-un in scris insusit de parti prin semnatura sau sub alta forma admisa de lege – contract sau alt document probator al unor raporturi juridice referitoare la executarea anumitor servicii, lucrari sau alte prestatii – din care reies in mod evident drepturi si obligatii ale partilor acestor raporturi juridice, creditorul si debitorul.

Legiuitorul a instituit cerinte de urgenta si de accesibilitate in judecarea unor asemenea pricini, tocmai pentru a pune la dispozitia comerciantilor instrumente reale de constrangere asupra rau-platnicilor, a caror atitudine le greveaza desfasurarea obisnuita a relatiilor comerciale. De aceea, costurile de judecata sunt reduse, termenele procesuale sunt supuse imperativului celeritatii, iar judecatorul este dator in a incerca sa obtina ab initio efectuarea platii de catre debitor ori ajungerea la o intelegere din partea partilor. Asta nu inseamna insa ca o conduita negativa a debitorului nu ramane nesancionata: la debitul principal se pot adauga, conform legii, la cererea creditorului, dobanzi, majorari sau penalitati, actualizate in raport cu rata inflatiei la data platii efective.

Pentru a putea face obiectul acestei proceduri speciale, creanta creditorului trebuie sa fie certa – sa fie incontestabila juridic, lichida – avand un quantum determinat sau determinabil in bani si exigibila – adica scadenta. In prezenta unei asemenea creante, dovedite prin actele depuse in probatoriu la dosarul cauzei, judecatorul va emite o ordonanta prin care va soma debitorul sa achite sumele datorate intr-un termen ce se incadreaza intre minim 10 zile si maxim 30 zile.

Ordonanta de admitere a cererii creditorului va putea fi atacata de debitor in termen de 10 zile de la comunicare, printr-o cerere in anulare. Respingerea cererii in anulare sau neatacarea ordonantei de catre debitor da posibilitatea creditorului sa investeasca hotararea cu formula executorie si sa obtina, in cele din urma, valorificarea acestui titlu executoriu, fie prin plata de bunavoie din partea debitorului, fie beneficiind de concursul fortei coercitive a statului, prin intermediul executorului judecatoresc.

Despre alte posibilitati legale de recuperare a creantelor, urmeaza sa dezbatem in editiile urmatoare.